

GAZETA LWOWSKA

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
LWÓW, UL. SŁOWACKIEGO 6. I-sze p.

Listy należy frankować. — Reklamacje
otwarte wolne od opłaty.

Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Telefony:
REDAKCJI
21—18

ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE PRÓCZ DNI POŚWIĄ-
TECZNYCH O GODZINIE 3-ciej POPOŁUDNIU

REDAKTOROWIE NACZELNI:
WOJCIECH BARANOWSKI
i Dr. MARCELI SZAROTA

CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do do-
mu 4-80 — z dostawą 5-30. — Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30. —
Zagranicą 7— P. K. O. Nr. 141.690.

Czy świat się rozbroi?

Zbliża się dzień z lutego, dzień w którym zbierze się w Genewie wielka konferencja rozbrojeniowa. Za kilka dni staniemy w obliczu międzynarodowego zgromadzenia, które swemi rozmiarami i znaczeniem prac dorównywa niemal kongresowi wersalskiemu.

Ludziłby się jednak ten, kto by sądził, że może już w kilka dni czy tygodni po otwarciu konferencji spadnie na świat błogosławiona wiadomość o nastaniu wieczystego na ziemi pokoju. Tak lekkim torem rzeczy nie pójdą. Trzeba się będzie uzbroić w wielką cierpliwość i czekać w najlepszym razie długie, długie miesiące na rezultaty konferencji. Przewiduje to sam plan konferencji, opracowany przez przewodniczącego Hendersona w porozumieniu z Sir Erikim Drummondem i szefem wydziału rozbrojenia Ligi Narodów Aghimedes'em.

I tak konferencja rozpocznie się generalną debatą, która będzie trwała co najmniej dwa tygodnie. Będzie ona posiadała wielkie znaczenie wobec tego, że wezmą w niej udział najwybitniejsi mężowie stanu Europy. Następnie rozpoczną swe prace rzeczoznawcy, nad sprawozdaniami poszczególnych rządów o współczesnym stanie ich zbrojeń.

Po ukończeniu tych studjów, które będą trwały szereg tygodni, przewiduje się w kwietniu odroczenie prac konferencji. Mniej więcej do połowy lata pracować będą jedynie wielkie komisje techniczne. Wówczas będzie już można ustalić widoki decyzji i zanim nastąpią dalsze kroki delegacje będą się musiały odwołać do swych rządów. Spowoduje to pewną przerwę, poczem nastąpi trzecia i ostatnia faza konferencji, która wypełni jeden z miesięcy jesiennych. Wtedy to dopiero może nastąpić ów upragniony przez świat moment, w którym poszczególne delegacje nader uroczysto złożą podpisy pod ostatecznie opracowaną konwencją, która niezwłocznie zostanie przedłożona wszystkim parlamentom, celem jednoczesnej ratyfikacji.

Nad rozbrojeniową konferencją piętrzyć się będą mnogie trudności. Wywołają je zarówno różnice interesów poszczególnych państw, jak i przeszkody, wypływające z zaborczo-zachłannego, odwetowego nastawienia psychicznego niektórych państw i narodów. Zetrze się jedynie słuszną i szczerą zasadą Francji: najpierw bezpieczeństwo, później rozbrojenie, z poglądami wręcz odmiennymi, twierdzącymi naiwnie, że wystarczy się rozbroić a bezpieczeństwo przyjdzie samo.

Nie będzie wiele przesady, gdy się powie, że problem bezpieczeństwa sprawdza się w dzisiejszej Europie do zagadnienia, jak skończyć z rewizjonizmem niemieckim, który stanowi naczelną element niepokoju i przyczynę powszechnej nieufności. Stąd ciekawą jest rzeczą zwrócić uwagę na nastroj i tendencje, z jakimi idą Niemcy ku tej konferencji. Obiecują sobie oni po niej wiele. Bądź odzyskanie kompletnej swobody swych zbrojeń, bądź też takie skrepowanie obu swych sąsiadów, Francji i Polski, żeby można jaknaj-

szybciej odzyskać decydującą przewagę militarną w Europie, jaką mieli przed 1914 rokiem. Dlatego dla siebie będą oni żądać podwyższenia stanu ich sił zbrojnych, które uważają dziś za niewystarczające. Gdyby to żądanie nie dało się przeprowadzić, postawią drugą alternatywę, domagającą się takiego obniżenia sił innych państw, w pierwszym zaś rzędzie Polski i Francji, aby zachowany został stosunek wielkości państwa do jego sił zbrojnych.

Nie na tem jednak kończą się już wszystkie trudności autowej konferencji. Przypuśćmy bowiem, że wszyscy uczestnicy konferencji zgodzą się z tezą francuską, powstaje drugie, równie ciężkie do rozwikłania pytanie: jakiego rodzaju mają to być gwarancje, które istotnie mogłyby zabezpieczyć światu

pokój i ściśle przestrzeganie ewentualnych uchwał rozbrojeniowych? Bo nie zapominajmy o jednym: przy teźniejszej technice, przy powszechnym wyszkoleniu sportowem, wojskowem, wystarczy paru tygodni, aby cały naród zamienić w jedną wielką miljonową armję, tysiące samolotów pasażerskich na jednostki bojowe, a wszystkie fabryki chemikalji, mydła, perfum na fabryki gazów trujących.

Mimo wszystko jednak w kołach zbliżonych do Ligi Narodów panuje nastroj optymistyczny. Trudności finansowe, odczuwane przez wszystkie państwa, zmuszają rządy do redukcji wydatków, zaś ostatnią pozycją, na której można jeszcze zaoszczędzić, są wydatki na obronę narodową. Zatarż chińsko-japoński nasuwa potrzebę u-

sprawnienia organizacji, zapewniającej pokój. W ten sposób mniemają w otoczeniu Ligi, że zarówno kryzys gospodarczy, jak i ostatnie wypadki polityczne, sprzyjają powodzeniu konferencji rozbrojeniowej.

Polska ma do spełnienia na genewskiej konferencji zadanie trudne i ważne. Wszak rewizjonizm niemiecki zwraca się w pierwszym rzędzie przeciw Polsce, więc problem bezpieczeństwa, to przedewszystkiem problem naszego bezpieczeństwa. Delegacji naszej przyświecać więc będzie hasło dążności do stworzenia atmosfery spokoju, trwałości i zaufania. Wszak to twórcza inicjatywa polskiej polityki zagranicznej, rzuciła w świat ideę rozbrojenia moralnego. A praktyczne zrealizowanie rozbrojenia moralnego stworzy dopiero atmosferę zaufania, która ułatwi może znakomicie prace i efekt konferencji rozbrojeniowej. Bez stworzenia atmosfery zaufania, pokój międzynarodowy pozostanie czczem słowem.

Z ostatniej chwili.

Katastrofa angielskiej łodzi podwodnej.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 27 stycznia. Z Londynu donoszą, że angielska łódź podwodna M 2, która pograżyła się wczoraj rano o godzinie 10.30 na wysokości Port-

land, nie dała potem żadnego znaku życia. Kontrtorpedowce i łodzie podwodne, do których przyłączyła się następnie eskadra poławiaczy min, prowadzą

energiczne poszukiwania. Łódź M 2 zbudowana została w roku 1920 i posiada 1450 tonn pojemności. Budowana jednocześnie z nią łódź M 1 zatonała w r. 1925 w kanale La Manche z 68 ludźmi na pokładzie, przyczem wszyscy zaginęli.

Londyn, 27 stycznia. Łódź podwodna M 2 posiada załogę złożoną z 6 oficerów i 40 marynarzy. Łódź zaopatrzona jest w przyrząd ratowniczy, pozwalający członkom załogi na wypływanie pojedynczo na powierzchnię wody. Łódź może pozostać pograżona w wodzie przez 48 godzin.

Strzelanina na placu Ducha o godzinie 1-szej w południe.

Pościg policyjny za groźnym bandytą Waszkiewiczem trwa bez przerwy od czasu jego zamachu na kom. Grzebienika. O poszczególnych fazach tego wyjątkowego we Lwowie zmagania się policji z groźnym a nieuchwytnym bandytą, donosiliśmy już poprzednio. Dziś o godz. 1 w południe na Waszkie-

wicza na pl. Ducha natknęli wywiadowcy, ten jednak wyjął rewolwer i ostrzeliwując się, zdołał uniknąć chwymania. W chwili, gdy numer oddajemy pod prasę, większe oddziały policji ścigają Waszkiewicza. W czasie ostrzeliwania się bandyta zranił dwie osoby.

Wojska japońskie zajęły wczoraj dzielnicę chińską Charbinu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 27 stycznia. Wedle doniesień z Tokio, w dniu 26 bm. przed południem kawalerja japońska zajęła dzielnicę chińską w Charbinie. Oddziały japońskie rozbroiły policję chińską. Bezpośrednio przed wkroczeniem

Japończyków, w dzielnicy chińskiej wybuchły poważne rozruchy. Ulicami przeciągały tłumy, domagając się wypowiedzenia wojny Japonii. Chińskie oddziały wojskowe nie umiały opanować sytuacji.

Cisza w gmachu Sejmu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 21 stycznia. Dziś rano w gmachu Sejmu, po raz pierwszy od kilku tygodni panuje zupełna cisza i spokój. Obraduje jedynie Komisja budżetowa nad drobnymi sprawami. W pracach Komisji budżetowej nastą-

piła przerwa. Dziś popołudniu dopiero Komisja budżetowa prowadzić będzie dalszą dyskusję nad budżetem Min. Skarbu. Rano w gmachu Sejmu w Klubie BBWR. obradowała grupa budżetowa posłów BBWR.

Posiedzenie Rady Ministrów.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 27 stycznia. Dziś w południe odbyło się posiedzenie Rady Min. pod przewodnictwem Prem.

Prystora. Na posiedzeniu tem załatwiono szereg drobnych spraw bieżących.

Straszny wypadek na przejeździe kolejowym.

Złoczów, 27 stycznia. (PAT.) O negdaj o godzinie 6.15 rano Andrzej Iwachów, rolnik z Firlejówki, pow. Złoczów, nie słysząc zbliżającego się pociągu, wjechał wozem na tor kolejowy na przejeździe między stacją Krasne a Skwarzawa, skąd z powodu zamknięcia rampy nie mógł się wydostać. Widząc zdążający w tym czasie z Krasnego do Tarnopola pociąg Nr. 221, Iwachów zeskoczył z wozu, a schwyciwszy konie za uzdę, ustawił je wzdłuż toru przy rampie. W ostatniej chwili konie, trzymane za uzdę, spłoszyły się i rzuciły Iwachowa pod koła lokomotywy. Iwachów poniósł śmierć na miejscu. Konie wyszły z katastrofy bez szwanku.

Straty Belgji na spadku funta.

Bruksela, 27 stycznia. (PAT.) Na posiedzeniu parlamentu stwierdzono, że Belgja straciła na spadku funta angielskiego 650 milionów franków. Poprzednio przypuszczano, że kraj ten nie poniósł żadnej straty.

Zagadnienie mandzurskie.

Trójkąt chińsko - sowiecko - japoński. — Czy zanosi się na wojnę między Japonią a Sowiecami? — Geneza wpływów rosyjskich i japońskich w Mandżurji. — Metoda przemocy. — Chiny nie ufają Sowiecom. — Solidarność rasy żółtej? — Imperjalistyczny pochód Japonji.

Zbrojny zatarg japońsko - chiński o Mandżurję, zatarg którego Japonja nie uważa za wojnę, a Chiny piętnują jako naruszenie praw suwerennych chińskich do swoich prowincyj, jest zagadnieniem polityki międzynarodowej, mającym swoje dzieje i kryjącym w sobie możliwość daleko sięgających konfliktów i zawiązań.

Zagadnienie mandzurskie przyrównać można do trójkąta, którego jeden bok oznacza prawowitego, choć nominalnego w wysoki stopniu właściciela tego terytorjum — Chiny, a dwa pozostałe boki oznaczają właściwych użytkowników, mających w Mandżurji swoje strefy wpływów, a mianowicie Japonję i Sowieci. Północna część Mandżurji pozostaje pod wpływami Rosji, obecnie sowieckiej, południowa zaś stanowi sferę oddziaływania japońskiego.

Mandżurja, do niedawna słabo zaludniona, w części swej południowej zwłaszcza, pod wpływem pracy organizacyjnej Japończyków, stała się terenem kolonizacyjnym, przyczem osiedlają się przede wszystkim miliony Chińczyków, opuszczających przeludnione prowincje Chin właściwych, oraz Japończycy i Koreańczycy, przybywający z sąsiedniej Korei, byłego cesarstwa, stanowiącego obecnie prowincję japońską.

Utarło się przypuszczenie, że do zatargu chińsko - japońskiego o Mandżurję, rozstrzygniętego w dziedzinie faktów na korzyść rządu w Tokio, włączają się Sowieci, obawiając się naporu japońskiego na swoją strefę wpływów. Przypuszczenie to jednak jest błędne. Sytuacja Japonji i Rosji w Mandżurji, oraz metody postępowania tych państw są pod wielu względami równoległe, a wskutek tego zachodzi również w danym momencie pewna zbieżność interesów.

Jedno i drugie państwo zyskiwało swoje pozycje i koncesje w Chinach drogą siły. Znaczną część tych praw rosyjskich w Mandżurji odebrała Rosja Japonja po zwycięstwie w wojnie rosyjsko - japońskiej w roku 1905. Na podstawie układów, uznanych przez inne mocarstwa, linje kolejowe południowo - mandzurskie z Kuang-Czeng - Ce do Portu Artura, z Mukdenem do Antung i kilku innych odcinków, stanowią własność japońską. Ponadto Japończycy mają prawo administrowania terytorjum szerokości

Zgon b. Min. Kiedronia.

Berlin. 26 stycznia. (PAT.) Zmarł tu dnia 25 bm. o godzinie 23-ciej b. Minister Kiedron, który przebywał w Berlinie na klinice. Po dwóch tygodniach uległ on chorobie krwi. Śp. Kiedron przebywał ostatnio na Górnym Śląsku, gdzie piastował stanowisko prezesa Zarządu hut Królewskiej i Laury, prezesa Syndykatu Polskich hut żelaznych i t. d.

Trzy wyroki śmierci.

Brześć. 26 stycznia. (PAT.) Dziś odbył się tu sąd doraźny nad mieszkańcami wsi Swinowo pow. Brześć Michałem Dundarem, lat 20, Stefanem Krawczukiem lat 24 i Aleks. Krawczukiem lat 20, oskarżonym o wymordowanie w dniu 25 ub. m. rodziny Karoluków złożonej z 4 osób. Zwłoki zamordowanych zbrodniarzy oblali naftą i podpalili. W śledztwie przyznali się oni do popełnienia zbrodni. Sąd skazał wszystkich na karę śmierci przez powieszenie. Wyrok wykonany ma być jutro. Telefonicznie wezwano kata.

100 kilometrów, po 50 kilometrów po każdej stronie tych linij. W strefie tej znajdują się obfite kopalnie ropy w Fu-Szun i bogate pokłady rudy żelaznej w Pen-Si-Hu. Ponadto Japonja dzierżawi półwysep Kwantung z portem Dairen i Port Artura. Rosja ze swej strony zawarła w roku 1924 układ z rządami w Pekinie i Mukdenie w sprawie kolei wschodnio - chińskiej. Stanowi ona własność Chin, lecz znajduje się w ręku konsorcjum rosyjsko-chińskiego, a Sowieci mają tam swo-

ich funkcjonariuszy i pobierają połowę dochodów.

Dalszym błędem w ocenie konfliktu mandzurskiego jest przypuszczenie, że pociągnie on za sobą trwałą nieprzyjaźń między Japonją i Chinami i zbliżenie się tych ostatnich do Sowieców. Mówiono również o sympatjach filozoficznych w nowym rządzie chińskim w Nankinie. W rzeczywistości jednak Chiny nie pragną poddawać się wpływom rosyjskim za cenę ewentualnej pomocy. Rezultatem obecnego zatargu będzie wrogi stosunek Chińczyków do wszystkich cudzoziemców i chęć ograniczenia ich przywilejów w Chinach.

Niejednokrotnie już po okresie tarć japońsko - chińskich następował moment zbliżenia pod hasłem solidarności rasy żółtej. Dlatego też Anglicy, orientujący się lepiej w sprawach Da-

lekiego Wschodu od Amerykanów, zadowolili się uspakajającymi oświadczeniami japońskimi w sprawie Mandżurji, gdy, przeciwnie, Stany Zjednoczone, rywalizujące oddawna z Japonją, próbowały poprzeć stanowisko Chin. Postępowanie Anglii może oznaczać dążenie do ponownego zbliżenia się do Japonji i zacieśnienia stosunków, rozluźnionych od momentu konferencji w Waszyngtonie.

Niewątpliwie Japonja dąży do wcielenia Mandżurji w skład swego państwa. Pod tym względem cesarstwo Wschodzącego Słońca postępuje metodycznie i konsekwentnie. Pochód zdobywczy, wychodzący z wysp japońskich, zagarnia obszary, stanowiące wraz z krajem macierzystym terytorjum skupione, dające się łatwo administrować i łatwo w razie niebezpieczeństwa obronić. W.

Plenarne posiedzenie Sejmu.

Warszawa. 26 stycznia. (PAT.) Na dzisiejszem 46-tym plenarnem posiedzeniu Sejmu na wstępie złożył ślubowanie i oselskie poseł Rosenberg. Następnie w trzecim czytaniu Izba przyjęła nowelę do rozporządzenia Prez. Rzeczypospolitej o utworzenie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“.

Posłanka Wolska (BBWR) referowała projekt ustawy o ratyfikacji konwencji dotyczącej traktowania jeńców wojennych. Nowela wprowadza nowe pojęcia w związku z nowymi metodami wojny, stara się uczynić los jeńca jak najbardziej znośny, wprowadza przepisy dyscyplinarne itd. Dalej posłanka Wolska zreferowała projekt ustawy o ratyfikacji konwencji o ochronie ptaków pożytecznych dla rolnictwa. Oba te projekty ustaw przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Z kolei poseł Wysłouch (B. B. W. R.) przedstawił projekt ustawy o ratyfikacji protokołu w sprawie wpró-

wadzenia zmian do wzoru karty legitymacyjnej dla komiwojażerów. Projekt przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Po referacie posła Walewskiego Izba przyjęła w drugim i trzecim czytaniu konwencję z Indjami o stosunkach handlowych.

Następnie poseł Surzyński (BBWR) złożył sprawozdanie Komisji spraw zagranicznych o rządowym projekcie ustawy ratyfikującej umowę między Polską i Rzeszą niemiecką o ubezpieczeniach społecznych. Umowa podpisana została wraz z protokołem końcowym w Berlinie w dniu 11 czerwca roku ubiegłego. Referent podkreślił, że w stałym dążeniu naszym do normalizacji stosunków polsko-niemieckich napotykałszy dotychczas na znaczne trudności. Nie mniej jednak należy powitać tę umowę, która coraz to większe dziedziny życia poddaje porządkowi prawnemu oraz świadczy o chęci naszej dościsła do

modus vivendi. Ustawa obejmuje wszystkie rodzaje ubezpieczeń społecznych z wyjątkiem ubezpieczeń od bezrobocia. Dotychczasowy stan beztraktatowy dawał się odczuwać bardzo niepomyślnie w naszych Województwach zachodnich. Umowa opiera się na zasadzie równych świadczeń dla obywateli drugiego państwa oraz wzajemnego uwzględniania przez instytucje ubezpieczeniowe okresu, przebytego w ubezpieczalni drugiego państwa. Projekt ustawy przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Następnie w imieniu Komisji rolnej poseł Staniewicz zreferował rządowy projekt ustawy o rybołówstwie, który przyjęto.

Posel Terlikowski (BBWR) referował z kolei sprawy wydania posłów Sachy i Mazura sądowi wskutek wniosku prokuratora sądu okręgowego w Grudziądzu. Posłowie ci byli przewodcami w czasie ekscesów w Świeciu w październiku ub. roku. Komisja wnosi o wydanie obu posłów.

Posel Walewski (BBWR) wnosi w imieniu Komisji regulaminowej i nietykalności poselskiej o wydanie posła Daneckiego (Frakcja kom.) na podstawie pisma prokuratora w Łodzi. Posel Danecki oskarżony jest że na zebraniu w Ozorkowie podburzał tłum i wznosił okrzyki antypaństwowe.

W głosowaniu Izba uchwaliła wydać posłów Sachę, Mazura i Daneckiego.

W imieniu Komisji budżetowej poseł Róśka przedstawił sprawozdanie o wnioskach N. P. R. w sprawie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem stałych pracowników przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe i zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierót oraz o odszkodowaniu za nieszczerze sliwe wypadki, tudzież wniosek P. P. S. w tej samej sprawie. Komisja budżetowa, stojąc na stanowisku, że odpowiednie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej i Rady Ministrów było wiadome Sejmowi przez szereg lat i nie zostało z strony Sejmu dotychczas zacepione, przysłała do przekonania, że wniosek ten należy oddalić. Po przemówieniu posła Pobożnego oraz referenta wniosek Komisji przyjęto.

Następnie odesłano w pierwszym czytaniu do odpowiednich komisji: projekt rządowy ustawy o rozdziale i przeznaczeniu pozostałego majątku po kolejowych kasach chorych, projekt ustawy o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polski Monopol Spirytusowy“ i projekt ustawy o nadaniu ziemi żołnierzom Wojsk Polskich. Przy tym ostatnim punkcie pos. Łucki (Kl. ukr.) protestuje w imieniu swego klubu przeciwko przedłożeniu tego projektu stwierdzając, że godzi on rzekomo w interesy ludności ukraińskiej.

Na tem posiedzenie zamknięto. Następne posiedzenie odbędzie się w piątek o godz. 16.

Gabinet francuski radzi nad kwestją reparacyj.

Paryż. 26 stycznia. (PAT.) Dziś pod przewodnictwem prezydenta Doumera obradowała Rada ministrów. Premier Laval w charakterze ministra spraw zagr. przedstawił obecny stan toczących się rokowań z delegatami Wielkiej Brytanji. Po zakoń-

czeniu posiedzenia premier odjechał na Quay d'Orsay w towarzystwie ministra finansów Flandina, z którym odbył dłuższą konferencję. Rozmowa toczyła się w dalszym ciągu na temat spraw reparacyjnych.

Jeszcze o polityce w „Baedekerze“.

Bruksela. 26 stycznia. (PAT.) Przed niedawnym czasem miasto Dinant, w którym 665 mieszkańców cywilnych zostało rozstrzelanych przez Niemców w czasie wojny bez najmniejszego powodu, wycoczono proces niemieckiemu wydawcy „Baedekera“ za to, iż ten, pisząc o Dinant, podał nieprawdę wiadomości o franktureurach, mającą na celu zważyć winę rozstrzelania na samych mieszkańców Dinant.

Obecnie sprawa ta przybiera coraz szersze kręgi, bowiem dalszy ciąg „Baedekera“ o Belgji podaje, iż miasto Aerschot, za zabicie pułkownika niemieckiego przez mieszkańców, co

jest nieprawdą, stwierdzoną przez szereg dowodów, zostało doszczętnie spalone, co miało być reparacją za śmierć oficera niemieckiego. Po spaleniu miasta wszyscy mieszkańcy płci męskiej zostali spędzeni na szosę, gdzie ustawione były plutony egzekucyjne. Mężczyźni czwórkami biegli przez drogę, a żołnierze strzelali do nich z karabinów. Rannych dobijano następnie bagnietami.

W związku z tem rząd belgijski przedsięwziął odpowiednie kroki w Berlinie i zażądał wyjaśnień w sprawie wydawnictwa „Baedekera“.

Po buncie więźniów w Princetown.

Londyn. 26 stycznia. (PAT.) Kilku więźniów w więzieniu w Dartmoor było strzeżonych dziś cały dzień w ich własnych celach. Niektórzy z pośród więźniów, uczestniczących we wczorajszym buncie zachowują prowokacyjną postawę. Ze względów ostrożności wszystkie posterunki strażnicze zostały potrójnie wzmocnione, pozatem setki policjantów pełni straż wewnątrz i zewnątrz więzienia, zaś oddziały wojska z Plymouth znajdują się w pogotowiu. Udział policji w sflu mieniu wczorajszego buntu okazał się wielce pożyteczny. Naogół wyrażają

przekonanie, że gdyby policja przybyła 10 minut później, zbuntowani więźniowie byłoby całkowicie panami sytuacji i opanowaliby więzienie. Jedną z przyczyn jakie spowodowały bunt był jakoby zły wikt więzienny, lecz przypuszczają, że istniały też inne powody niezadowolenia więźniów. W sprawie tej toczą się obecnie właśnie dochodzenia. Przywódcy buntu mieli jakoby komunikować się z innymi więźniami za pomocą szyfrowanego alfabetu. W dniu dzisiejszym więźniowie wykonali zwykłe prace przewidziane regulaminem.

Konflikt chińsko-japoński

zajmuje znów Radę Ligi Narodów.

Genewa, 26 stycznia. (PAT.) Po krótkim posiedzeniu poświęconem załatwieniu paru spraw drobnej wagi, Rada Ligi odroczyła się do jutra. Następnie członkowie Rady z wyjątkiem reprezentantów Chin i Japonii czyli tak zwany komitet 12-tu zebrał się na tajną naradę w sprawie Mandżurji. Ponieważ Rada stoi na stanowisku, że do spraw dawniejszych, przekazanych komisji ankietowej niema powodu powracać, omawiano jedynie ostatnie wydarzenia, w szczególności sytuację w Szanghaju. Ze względu na interesy, które poszczególne mocarstwa mają w tem mieście, sprawa ta w wysokim stopniu interesuje członków Rady. Po dyskusji postanowiono, że uczynione zostanie w tej sprawie nieoficjalne demarche u przedstawicieli Chin i Japonii. W tym celu przewodniczący Rady Paul Boncour przyjął dziś wieczorem reprezentantów Chin i Japonii, każdego z osobna. Należy podkreślić, że w ciągu dyskusji bardzo energicznie i jednomyślnie podkreślono konieczność respektowania traktatów i integralności terytorjalnej członków Ligi. Przewiduje się także że na jednym z najbliższych posiedzeń Rady złożona będzie deklaracja co do respektu nie tylko pod względem terytorjalnym, lecz także administracyjnym integralności Chin.

Genewa, 26 stycznia. (PAT.) Posiedzenie Rady Ligi Narodów, wyznaczone na jutro zostało przełożone na czwartek. Przyczyną tego jest, że sprawy, figurujące na porządku dziennym obecnej sesji Rady nie są jeszcze dostatecznie przygotowane przez roz-

Delegacja sowiecka na konferencję rozbrojeniową.

Moskwa, 26 stycznia. (PAT.) W dniu dzisiejszym odjechała stąd do Genewy sowiecka delegacja na konferencję rozbrojeniową. Przewodniczący delegacji komisarz ludowy spraw zagranicznych Litwinow. Członkami delegacji są: Łunaczarski i Łangowoj, sekretarzem generalnym Stein.

mowy referentów z zainteresowanymi członkami Rady.

Genewa, 26 stycznia. (PAT.) Dziś popołudniu przewodniczący Rady Paul Boncour przyjął kolejno repre-

zentanta Japonii Sato i delegata Chin Yena. W rozmowach tych wzięli również udział reprezentanci Wielkiej Brytanii, Włoch i Niemiec. Rozmowy dotyczyły sytuacji w Szanghaju.

Sytuacja strajkowa w Łodzi.

Łódź, 26 stycznia. (PAT.) Sytuacja strajkowa uległa zmianie. Akcja strajkowa z rąk pozazwiązkowej komisji strajkowej przejęta została przez związek zawodowy, które wyłoniły komisję, w skład której weszli przedstawiciele związków: Praca, Ch. D. i kartelu Z.

Z. P. Komisja zwróciła się do inspektorów pracy przedstawiając postulaty strajkujących. Jutro należy oczekiwać podjęcia arbitrażu przez inspektora pracy oraz nawiązania kontaktu z dyrektorem kolei elektrycznej.

Krwawe zajścia w Charbinie.

Tokio, 26 stycznia. (PAT.) Dowódca straży kolejowej kolei wschodnio-chińskiej generał Ting-Czao na czele oddziału zaatakował dziś Futatien, dzielnicę chińską w Charbinie. Podczas ataku zabitych zostało 30 policjantów chińskich oraz 20 osób cywilnych, cała zaś dzielnica została splądrowana. Motywem akcji komendan-

ta było, jak się zdaje, to, że miejscowi dowódcy chińscy poza jego plecami porozumieć się mieli między sobą co do tego, aby w całości przekazać gubernatorowi prowincji Kirińskiej kontrolę nad okręgiem w Charbinie. Generał Ting Czao wycofał na razie swoje oddziały ale istnieje obawa ponownienia przez niego ataku na Charbin.

Briand i Laval.

Na zdjęciu naszym widzimy Brianda i Laval w wielkim salonie ministerstwa spraw zagranicznych w Paryżu w chwilę po zdaniu urzędowania Lavalowi przez Brianda.

Dr. ZYGMUNT ZBORUCKI.

Ludność Lwowa w pierwszej ćwierci XX. wieku.

Świeżo wyszła praca p. St. Pazyry pod podanym tytułem, choć nie uwzględnia jeszcze nieznanego dokładniej spisu ludności z grudnia ubiegłego roku, przynosi nie mniej wiele ciekawych szczegółów o ludności miasta Lwowa, jej rozmieszczeniu i stosunkach narodowościowo-społecznych na podstawie dotychczasowych statystyk.

Okazuje się przedewszystkiem, że Lwów nie należy do miast, w których przyrost ludności jest równomierny; zależy on bowiem zarówno od warunków politycznych, jak i lokalnych. Specjalnie nierównomierny rozwój miasta uwidacznia się w połowie XIX w., zmieniając się na bardziej równomierny w okresie przedwojennym, by doznać powtórnego spadku w latach wielkiej wojny i walk polsko-ukraińskich, w którym to czasie nie było nadwyżki przyrostu naturalnego. Powtórny przyrost ludności rozpoczyna się dopiero od r. 1919, by już w 1921 przewyższyć stan przedwojenny. Na wzrost ludności złożył się w tym okresie zarówno przyrost naturalny, jak i napływowy, który w l. 1918—1921 wyniósł aż 31957 osób. Rozwój ludności miasta Lwowa z tą chwilą stale postępuje naprzód, wynosząc w świetle spisu z 1 maja 1926 r. 228.801 mieszkańców, a więc o 9.413 więcej, jak w r. 1921.

W świetle spisów w l. 1900, 1910, 1921 i 1926 charakterystyczne jest zaludnienie miasta według dzielnic. Dane w tym kierunku uwzględniają wprawdzie jeszcze podział dawniejszy miasta, na 5 a nie na 6 dzielnic, są jednak nie mniej ciekawe. Najładniejsza jest więc dzielnica II — Krakowskie z 37.96% ogółu ludności Lwowa. Z kolei idą dzielnice: I — Halickie (27.30%), III — Żółkiewskie (14.84%) i IV — Łyczakowskie (14.39%), na koniec zaś V — Śródmieście (5.51%).

Gdy przy zaludnieniu dzielnic prym dierży dzielnica II — Krakowskie — inaczej ma się sprawa z przyrostem ludności według dzielnic. Przewodzi tu dzielnica I — Halickie, której ludność wzrasta w l. 1900—1926 o 76.44%, za nią idą dopiero dzielnice II, IV i III. W ogólnym przyroście zatrzymuje jednak dzielnica II swoje pierwsze miejsce, po niej zaś I, IV i III, z wyeliminowaniem Śródmieścia, które cechuje spadek ludności, wynoszący w l. 1900—1921 9.18% i dopiero po r. 1921 ulegający zmianie na przyrost (3.07%).

Rozpatrując podział ludności miasta Lwowa, uwidacznia się w pierwszym rzędzie przewaga płci żeńskiej nad męską, która wzrosła specjalnie po wojnie (54—57%). Gdy w 1900 r. na 100 mężczyzn wypadało 113.4 kobiet, w 1926

jest aż 122.5. Największą różnicę pod tym względem wykazuje dzielnica I (56.91%) i IV (56.70%), dzielnice o przewadze ludności chrześcijańskiej. Wy tłumaczenie tego faktu tkwi przede wszystkim w napływie służby żeńskiej do miasta.

W świetle dotychczasowych statystyk charakterystyczny jest ubytek ludności rzymsko-katolickiej, a podnoszenie się odsetka ludności wyznania mojżeszowego, czy grecko-katolickiego. W r. 1900 rzymsko-katolicy stanowili jeszcze 52.50% ogółu ówczesnej ludności Lwowa, w r. 1926 zaś tylko 49.61%. Objaw powyższy jest nader smutny, gdy się uwzględni przedewszystkiem podnoszenie się odsetka ludności izraelickiej z 29.03% na 35.14%. Pod tym względem ludność rzymsko-katolicka, reprezentowana najsilniej w dzielnicach I i IV, gdzie posiada znaczną przewagę, dużo ma do odrobienia.

Pod względem wykształcenia (umiejętność czytania) widać we Lwowie w l. 1900—1926 poprawę. Wśród analfabetów przeważają kobiety (element napływowy), pod względem zaś wyznania na 100 ludności każdego wyznania spotykamy ich najmniej wśród ludności rzymsko-katolickiej (13.94%), więcej wśród izraelickiej, najwięcej zaś wśród greko-katolików (27.45%).

Dla uzupełnienia całokształtu obrazu podajemy przy końcu podział społeczno-zawodowy. Według stanowiska społecznego największy odsetek samodzielników (50.92%) znajduje się w handlu i komunikacji, najmniejszy w rolnictwie (2.95%). Przyrost samo-

Nowy minister spraw zagr. Chin.

Nankin, 26 stycznia. (PAT.) Generał Czen Min Szu wiceprezydent Rady wykonawczej i minister komunikacji został mianowany ministrem spraw zagranicznych.

Poszukiwanie spadkobierców.

Warszawa, 26 stycznia. (PAT.) Syndykat Emigracyjny komunikuje, że następujący robotnicy polscy zmarli we Francji:

1) Pasek Władysław, ur. 7. IX. 1901 r. w Rakowie, syn Kazimierza i Katarzyny z domu Walczek, zmarł 3. IV. 1931 r.

2) Maj Stanisław, ur. 15 XII. 1890 r. w miejscowości Skarżysko (Starzyska?) syn Bartłomieja i Marjanny z Kruków (?) zmarł 29 X. 1929 r. Krew ni zmarłych względnie zainteresowani zwrócić się do Urzędu Emigracyjnego Warszawa, Królewska 23 lub oddziałów i agentur Syndykatu Emigracyjnego.

Zdaleka i zbliska.

Telegraficzne wiadomości ze świata.

RZYM. Przybył tu ks. kardynał Kakowski, którego na dworcu powitał ambasador Skrzyński w towarzystwie członków ambasady, konsul generalny Rosciszewski, biskup Dubowski, biskupi obrządku wschodniego Buczyński i Czarnecki, doktorzy kolegów polskich w Rzymie i reprezentanci zakonów. Książka kardynał Kakowski zabawi w Rzymie trzy tygodnie.

WIENIĘ. Propaganda monarchistyczna. Dzienniki wiedeńskie donoszą, że dalsze dwie pomniejsze gminy tyrolskie zamianowały arcyksięcia Ottona Habsburga obywatelami honorowym i wysłały do niego adresy hołdownicze. Członkowie Heimwehry w Badenji wydalili odezwę, wzywającą do zamianowania arcyksięcia Ottona obywatelami honorowymi miasta Badenu.

PORT OF SPAIN. Rewolucja w San Salvador. Wedle doniesień radiowych, podczas rewolucji w republice San Salvador, jaka miała miejsce w ostatnich dniach, zabitych zostało 1000 osób. Pewna liczba kobiet i dzieci schroniła się na pokłady okrętów kanadyjskich. Wedle innych, również radiowych doniesień, trzy okręty wojenne Stanów Zjednoczonych są w drodze do kanału panamskiego, by ewentualnie bronić życia i interesów obywateli Stanów Zjednoczonych.

dzielnicy w porównaniu w r. 1900 jest dość znaczny. Klasa pomocników bezwzględna przewagę (55.59) posiada w grupie zajęć różnych i w handlu, robotnicy w grupie zajęć różnych (59.13%), następnie w przemyśle (20.35%) i handlu (19.78%). Porównując powyższy podział z innymi miastami polskimi widzimy, że odsetek samodzielników jest u nas wyższy, niż w Poznaniu, a mniejszy, jak w Warszawie i Łodzi. Pod względem wyznania bezwzględna przewagę wśród czynnie pracujących ma ludność rzym.-katolicka (53.79%), choć stanowi ona z drugiej strony zaledwie nieco więcej niż 1/3 wszystkich samodzielników. Przewagę tą zawdzięcza pracy przeważnie w rolnictwie (72.38%) i w grupie zawodów wolnych, służby publicznej i domowej. Podział zarobkujących według płci w r. 1921 wykazał bezwarunkową przewagę kobiet w grupie różnych drobnych zawodów (67.60%), do której wchodzi służba domowa, w pozostałych zaś zawodach są w mniejszości.

Wyniki podziału ludności według zawodów nie podkreślają bezwzględnej większości jakiejś grupy zawodowej. Najliczniejszą jest grupa — rolnictwo — stanowiąca 41.62% ogółu ludności, nie jest ona jednak jednolita, bo składa się z różnych zawodów. Właściwie na plan pierwszy wybija się grupa ludności, zajmującej się handlem (nieco więcej niż 1/3 ogółu ludności) i grupa przemysłowa (22.21% ogółu ludności), choć odsetek jej obniżył się. Żadną jednak z tych grup na charakter miasta nie wywiera swego decydującego piętna.

Czy skłonny jesteś do przeziębień? Szybkie i pewne uzdrowienie.

„To tylko przeziębienie“ często usłyszeć można. Częściej jednak, niż jak się zwykle przypuszcza, powstają z przeziębienia tak ciężkie schorzenia, jak złośliwe bóle reumatyczne, rwanie w stawach, gorączka katarowa, grypa, chroniczne bóle głowy i neuralgia, które już później stale dręczą człowieka. Należy więc koniecznie w porę temu zapobiec. Zupełnie nieszkodliwym środkiem, który w tych wypadkach służy skutecznej i niezawodnej pomocą, są tabletki Togonal. Po zażyciu Togonalu w stadium początkowym znikają natychmiast chorobliwe objawy. Togonal w zarodku zwalcza te niedomagania i dlatego również w chronicznych wypadkach, gdy inne środki zawiodły, osiągnięto przy pomocy tego środka nadspodziewanie pomyślne rezultaty. O swych doświadczeniach, poczynionych z Togałem, pisze nam p. B. Ancelewicz, Wilno, Piaski 35, m. in.:

Po zażyciu kilku opakowań Togonalu pozbyłem się zupełnie dręczących mię od lat reumatycznych bólów nerwowych, z których dotąd w żaden sposób wyleczyć się nie mogłem. W przypadku ciężkiego przeziębienia (influenca) zastosowałem Togonal ze znakomitą skutecznością. Również bóle głowy usuwa Togonal szybko i pewnie, a dlatego też dbam zawsze o to, by Togonalu nigdy nie zabrakło w mojej apteczce domowej. Wszyscy cierpiący zgodnie utrzymują, że tabletki Togonal działają szybko i pewnie przy reumatyzmie, podagrze, bólach w krzyżu, bólach nerwowych i głowy oraz wszelkiego rodzaju przeziębieniach. Jeśli ponadto przeszło 6000 lekarzy, w tej liczbie wielu słynnych profesorów Togonalu ordynuje to przeciw każdemu z zaufaniem zakupić go może. Togonal winien znajdować się w każdym domu, — każdy powinien mieć Togonal stale przy sobie. We wszystkich aptekach.

W kwestji propagandy sztuki polskiej zagranicą.

Znany kompozytor polski, Tadeusz Jarecki, stale zamieszkały w Ameryce północnej, a obecnie w celach artystycznych przybyły do kraju, zabiera głos w „Kurjerze Warszawskim“ w kwestji propagandy muzyki polskiej zagranicą. Kwestja ta, jako jedna z najbardziej żywotnych i aktualnych w naszym życiu muzycznym, powinna zainteresować jak najszersze warstwy społeczeństwa. Jarecki porusza w swym artykule w pierwszym rzędzie konieczność uświadomienia polskiej publiczności na temat istotnych walorów sztuki swojskiej, i to zarówno dawniejszej, jak i nowszej, oraz żąda większego udziału dla twórczości muzycznej polskiej w programach koncertów symfonicznych, oraz solistów, zarówno polskich jak i obcych, wreszcie żąda wprowadzenia akcji wymiennej pomiędzy artystami polskimi, a artystami innych krajów.

Pośród wszystkich tych spraw najbardziej może istotną jest sprawa naszego uświadomienia artystycznego, która zawsze jeszcze traktowana jest za mało poważnie, i to właśnie tam, gdzie chodzi o naszą przeszłość muzyczną, tak

bardzo bogatą, a tak mało ogółowi znaną, i o produkcję najmłodszą, tę którą Jarecki nazywa „eksperymentalną“. Jeszcze bardziej godną oplakania jest nasza sytuacja na rynku księgarskim, gdzie z wyjątkiem jednego „Tow. Wydawniczego Muzyki Polskiej“, które zresztą ma na oku cele artystyczne, jak i naukowe, kompozytorzy polscy czekać muszą nieraz lata całe na to, by utwory swoje widzieć drukowane, a tem samem umożliwić szerszemu ogółowi polskiemu zaznajomienie się z niemi. Co się tyczy zaś wymiany artystów polskich i obcych, to instytucja tego rodzaju już istnieje, jakkolwiek starania czynników miarodajnych powinny pójść w tym kierunku, by w jeszcze silniejszej mierze przeciwstawić jej działalność merkantylizacji i wyzyskowi agencji koncertowych. To też wiadomość, że w ostatnich właśnie miesiącach powołaną została do życia polska filja Międzynar. Biura Koncertowego, jako ekspozytura tego rodzaju instytucji międzynarodowej, przyjmie ogół muzyków polskich z radością.

St. Łob.

Budżety robotnicze w różnych krajach.

Wyniki dwuletniej pracy Komisji ankietowej zakładów Forda i Międzynarodowego Biura Pracy.

Henry Ford, który dla ułatwienia zbytu swoich aut poza granicami Ameryki, założył filje swoich zakładów w Kopenhadze, Barcelonie, Rotterdamie — zarządził przed dwoma laty opracowanie szczegółowej ankiety, dotyczącej kosztów utrzymania rodziny robotniczej w wielkich miastach Europy zachodniej i centralnej. Ford chciał się przekonać, ile musieliby wydawać jego robotnicy, żyjąc w Europie tak, jak żyją w Detroit. Właściwym i ostatecznym celem inicjatywy Forda było racjonalne skalkulowanie płacy zarobkowej dla robotników zakładów w Europie.

W związku z ankietą, prowadzoną przez Komisję Forda, prowadziło prace nad tą samą kwestją Międzynarodowe Biuro Pracy. Jako podstawę dla porównań przyjęto budżet domowy 100 rodzin robotniczych, mieszkających w Detroit.

Wyniki prac obu Komisji ankietowych, ogłoszone niedawno drukiem, wykazały, iż, o ile przyjąć koszty utrzymania rodziny robotniczej w Detroit (U. S. A.) za 100, to robotnik, chcący żyć na tej samej stopie, co jego kolega w Detroit, musi wydawać: w Manchesterze — 74, w Sztokholmie — 104, w Berlinie — 90, w Kopenhadze — 91, w Paryżu — 87, w Barcelonie — 58, w Antwerpii — 65, w Rotterdamie — 68, w Warszawie — 67, w Konstantynopolu — 65.

Jak wynika z powyższych cyfr porównawczych, koszty utrzymania są we wszystkich cytowanych miastach niższe od kosztów utrzymania w Detroit, za jednym jedynym wyjątkiem — Sztokholmu, gdzie przewyższają one o 4 koszty w Detroit. Cyfry powyższe obejmują wszystkie pozycje budżetu rodziny robotniczej, nie wyłączając pozycji ubrania, rozrywek, wydatków na cele oświatowe.

W czasie gdy ankietę rozpoczęto, (2 i pół roku temu) robotnik w zakładach Forda w Detroit zarabiał 7 dolarów dziennie, tj. 175 franków. Płaca ta przy 5-dniowym tygodniu pracy została obniżona do 150 franków, ale jednocześnie przy spadku cen obniżyły się też proporcjonalnie koszty utrzymania.

Różnice w trybie życia i w poziomie potrzeb robotnika amerykańskiego i europejskiego obrazuje dobrze układ budżetów odnośnych. Na 100 wymienionych w ankiecie rodzin robotniczych w Detroit, 47 posiada własne auto, 36 — odbiorniki radiowe, 25 — gramofon, 49 — zmywaczkę elektryczną w kuchni, 98 — żelazko elektryczne do prasowania, 19 — odkurzacz elektryczny; 50 z tych 100 rodzin dokonywało zakupów na kredyt, 44 — wydawały więcej, niż wynosiły ich dochody, 37 — wyrównywały sumy dochodów i wydatków.

Or.

Agabekow o wymordowaniu rodziny carskiej.

Relacja naocznego świadka masowej egzekucji.

Agabekow, na którego G. P. U. urządziło zasadzkę w Constancy, chcąc go, jak ongiś Kutiepow, unieszkodliwić (o czem piszemy w naszym odcinku p. t. „Nowy Kutiepow“ na str. 6-tej), był — wedle własnej jego relacji — świadkiem wymordowania rodziny carskiej w Ekaterinburgu.

Oto, co o tym dramacie opowiedział Agabekow jednemu z dziennikarzy francuskich:

„Byłem obecny przy rozstrzelaniu carskiej rodziny i mogę stwierdzić, że zarówno car Mikołaj, jak jego żona, cztery córki, syn i wszyscy członkowie świty zostali wymordowani.“

Na pytanie jaki był powód tego masowego zabójstwa odpowiedział Agabekow: strach i tylko strach. Nadeszły tam pogłoski, że biała armja Kollczaka znajduje się niedaleko Jekaterinburga. Chcieliśmy się telefonicznie skomunikować z centralą w Moskwie

i prosić o instrukcje, lecz przewody telegraficzne i telefoniczne były zerwane i miasto formalnie odcięte od świata. Zwołano tedy na własną rękę nadzwyczajne posiedzenie komunistów na którym zapadła decyzja wymordowania członków rodziny carskiej. Mówiono mi niejednokrotnie że wielka księżna Anastazja ocalała i jest w Niemczech, lecz skutek odnieśli owego dnia rany utraciła pamięć. Na to pytanie odpowiadam: daję słowo honoru, że wielka księżna Anastazja nie żyje.

Nie mogła ona wówczas uniknąć śmierci, cały dom pełen był żołnierzy a rodzina carska stłoczona przed egzekucją w jednym pokoju. Zwłoki zamordowanych nie zostały spalone (jak pisano w niektórych książkach) lecz wrzucone do szybu naftowego nie używanego od dziesiątków lat“.

Pierwsze wyniki.

Biuro Powszechnych Spisów podało przed kilku dniami pierwsze wyniki przeprowadzonego spisu ludności. Zanim to się stało, musiały arkusze spisowe przebyć długą drogę poprawek, sprawdzeń itp. Znajdując się w dniach 9—13 grudnia u. r. w rękach okręgowych komisarzy spisowych, po spisie zostały oddane przez nich starszym komisarzom, którzy po skontrolowaniu z kolei przekazywali je naczelnym komisarzom, ci zaś, przeprowadziwszy ponowną rewizję, dostarczyli cały materiał spisowy referentom powiatowym i naczelnym komisarzom miejskim. Ci ostatni dopiero na podstawie poszczególnych wykazów gminnych i dzielnicowych zrobili zestawienia powiatowe i miejskie.

W dniu 5 stycznia br. ogólne wyniki zestawień powiatowych i miejskich zostały nadesłane w drodze telegraficznej do Biura Powszechnych Spisów. Nastąpił teraz okres intensywnej pracy sumowania cyfr, zawartych w setkach depezy, porównywania z wynikami spisu w r. 1921, a wreszcie ponowne sprawdzanie i korygowanie liczb.

Jak się tedy w świetle tych pierwszych danych przedstawia zaludnienie Polski?

Według urzędowych, prowizorycznych wyników drugiego powszechnego spisu ludności w dniu 9 grudnia roku ubiegłego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przebywało 31,927,773 osób, nie licząc wojska skoszarowanego, którego liczba w tej chwili nie jest jeszcze zestawiona. Łącznie więc z wojskowymi ogólna liczba ludności Rzeczypospolitej Polskiej przekroczy 32,000,000. W roku 1921 ludności cywilnej było 26,858,192, przyrost zatem za ubiegły okres dziesięcioletni wyniósł około 5,070,000 czyli 19%. Jest to przyrost w porównaniu do innych państw bardzo duży. Największy przyrost wykazały Województwa wschodnie — 34,2 proc., co niewątpliwie pozostaje w ścisłym związku z repatriacją, gdyż właśnie z tej polaci kraju rekrutowała się przeważająca masa uchodźców wojennych. Nie pozostał jednak bez wpływu najwyższy w tych Województwach przyrost naturalny. Na drugim miejscu znalazły się Województwa centralne z ich przyrostem 19,3%. Również i w tym rejonie repatriacja odegrała poważną rolę, zwłaszcza w Województwie lubelskim i białostockim. Dalej idą Województwa południowe wykazujące przyrost 13,7%, wreszcie zachodnie — 11,7%. Niski przyrost tych ostatnich w znacznej części tłumaczy się masową emigracją żywołu niemieckiego ludności z tych Województw.

W roku 1921 Polska posiadała za ledwie 6 miast ponad 100,000 mieszkańców — były to Warszawa, Łódź,

Lwów, Poznań, Kraków i Wilno. Obecnie, jak to wynika z danych drugiego powszechnego spisu ludności miast takich mamy już 11, gdyż normę 100 tysięcy osiągnęły również miasta: Częstochowa, Bydgoszcz, Lublin, Sosnowiec, Katowice.

Warszawa stanęła w szeregu miljonowych miast świata. Zaludnienie Łodzi przekroczyło 600 tysięcy.

Największy przyrost wykazało m. Wilno, bo aż 52,8%, należy jednak liczyć się z tem, że w tym wypadku porównywano dane ostatniego spisu nie z liczbami z roku 1921, lecz z roku 1919. Z pośród pozostałych miast największy przyrost wykazały Bydgoszcz, Łódź, Poznań, Częstochowa (32—34%), nieco mniejszy Warszawa (25,8%), oraz Lwów (29,0%), Sosnowiec (26,5%), wreszcie najmniejszy Kraków (20,4%) i Lublin (19,0%).

Ludność powyższych miast wzrosła w tempie półtora-krotnie szybszym, niż ludność całego kraju, gdyż przyrost ten wyraża się przeciętnie cyfrą 29,4%, gdy dla Rzeczypospolitej nie przewyższa 19%. Świadczy to dobitnie, iż proces urbanizacji posuwa się u nas bardzo intensywnie.

Grudniowy spis potwierdził wielką żywotność Polski. Już dane statystyki urodzeń i zgonów wskazywały na to, że Polska jest krajem o niemal wyjątkowo wysokim przyroście naturalnym. Świeżo odbyty spis grudniowy zadokumentował tę żywotność Polski w sposób niezbity. Dotychczas niewiele państw ogłosiło prowizoryczne choćby wyniki ostatnio przeprowadzonych spisów z lat 1930 i 1931. Z pośród krajów, które dane te opublikowały, żaden kraj nie osiągnął nawet w przybliżeniu cyfry przyrostu w wykazanej przez Polskę. Polska osiągnęła w ciągu ostatnich lat dziesięciu 18,9% przyrostu ludności, podczas gdy Czechosłowacja wykazała tylko 8,2% przyrostu, Norwegia — 6,0%, Anglja — 5,4%, Szwajcarja — 5,0%. Nawet w Stanach Zjednoczonych A. P. przyrost ludności, mimo odbywającej się do tego kraju imigracji, nie przekracza 16,1%.

Uroczystości Chopin'a we Francji.

Uroczystości ku czci Chopin'a we Francji zamknie koncert, zapowiedziany na dzień 15 lutego w teatrze des Champs-Elysées w Paryżu, urządzony pod protektoratem Prezydenta Rzeczypospolitej Francuskiej, a poświęcony wyłącznie dziełom Chopin'a, które interpretować będzie pianista A. Radwan.

**KOCHASZ POLSKIE MORZE —
POPIERAJ FLOTĘ POLSKĄ!**

